

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Lakkasuon tuulivoimahanke, Fortum, Iso Saarisuo – Hoikkasuo – Musta-aavan Natura-alue (FI1301604 SAC/SPA), Simo

Natura-arviointi on laadittu Lakkasuon tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä. Natura-arviointi on päivätty 3.10.2025 ja sen on laatinut Ramboll Finland Oy. Hankkeen tuulivoimalat sijoittuvat Iso Saarisuo – Hoikkasuo – Musta-aavan Natura-alueen läheisyyteen.

Yhteysviranomainen on yhtynyt hankkeen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa tunnistettuun tarpeeseen laatia luonnonsuojelulain 35 § mukainen Natura-arviointi kyseiselle Natura-alueelle.

Lupa- ja valvontavirasto on laatinut antamastaan lausunnosta sekä julkisen version että julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella salassa pidettävän version, jossa on käsitelty yksityiskohtaisesti Natura-alueen tietolomakkeella salassa pidettäväksi merkittyyä suojeluperustelajeja. Tämä on lausunnon julkinen versio.

1 Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan Natura 2000-alue

Iso Saarisuon – Hoikkasuon – Musta-aavan Natura-alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC-alue) että lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue). Natura-alueen pinta-ala on 768 ha.

Iso Saarisuon – Hoikkasuon – Musta-aavan Natura-alueella esiintyy Natura-tietolomakkeen mukaan yhteensä kuusi luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä, joita ovat Aapasuot- (7310), Keidassuot- (7110), Puustoiset suot- (91D0), Letot- (7230), Lähteet ja lähdesuot- (7160) ja Boreaaliset luonnonmetsät (9010) -luontotyytit. Lisäksi alueella esiintyy lintudirektiivin mukaisina suojeluperusteina yhteensä 12 lintulajia sekä yksi salassa pidettävä laji. Vaikutukset on arvioitu ainoastaan tietolomakkeella mainittuihin suojeluperusteisiin.

Iso Saarisuon – Hoikkasuon – Musta-aavan Natura-alueen suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan alueella vallitsevan luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Natura-arviointi koskee Simon kunnan alueelle suunnitellun Lakkasuon tuulivoimahankkeen vaikutuksia Iso Saarisuo – Hoikkasuon – Musta-aavan Natura-alueeseen. Hanke käsittää enintään 14 tuulivoimalan tuulivoimapuiston rakentamisen sekä siihen liittyvät huoltotiet ja sähkönsiirron toteuttamisen valtakunnan verkkoon. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja hankealueen pinta-ala noin 17,4 km². Hankealue sijoittuu Natura-alueen länsi- ja lounaispuolelle siten, että lähimmät suunnitellut voimalat sijaitsevat noin 570–590 metrin etäisyydellä Natura-alueen rajasta.

Natura-arviointi on tehty hankevaihtoehdoille VE0, VE1 ja VE2. Hankevaihtoehdossa VE0 tuulivoimapuistoa ei toteuteta. Hankevaihtoehdossa VE1 alueelle rakennetaan enintään 14 tuulivoimalaa ja hankevaihtoehdossa VE2 rakennetaan enintään 10 tuulivoimalaa. Molemmissa toteutusvaihtoehdoissa voimaloiden enimmäiskorkeus ja tekniset ratkaisut ovat pääosin samat, eikä etäisyydellä Iso Saarisuo – Hoikkasuo – Musta-aavan Natura-alueeseen ole eroa vaihtoehtojen välillä.

Hankkeeseen liittyy lisäksi sähkönsiirron toteuttaminen, jota tarkastellaan useina vaihtoehtoina. Sähkönsiirto voidaan toteuttaa joko ilmajohtona tai maakaapelina Simojoen sähköasemalle joko eteläistä tai pohjoista reittiä pitkin. Ilmajohdon lähin etäisyys Iso Saarisuo – Hoikkasuo – Musta-aavan Natura-alueeseen on noin 2 km. Tuulivoimapuiston sisäiseen sähkönsiirtoon rakennetaan sähköasema ja maakaapeliverkko, joka sijoitetaan pääosin huoltoteiden yhteyteen.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arviointi perustuu pääosin Natura-tietolomakkeen (1996) tietoihin, hankkeen YVA- ja kaavoitusprosessien yhteydessä tehtyihin luontoselvityksiin ja maastokartoituksiin, Metsähallituksen linnuston linjalaskenta-aineistoon sekä tuulivoiman vaikutuksia koskevaan tutkimustietoon. Arvioinnissa on hyödynnetty myös hankkeen teknisiä suunnitelmia sekä vaikutusmekanismien tarkastelua varten tehtyjä asiantuntija-arvioita.

Tuulivoimahankkeesta aiheutuvat vaikutukset muodostuvat pääasiassa rakentamisen ja toiminnan aikaisista häiriövaikutuksista, kuten melusta, ihmistoiminnan lisääntymisestä ja elinympäristöjen muutoksista, sekä toiminnan aikaisista linnustoon kohdistuvista este-, häiriö- ja törmäysvaikutuksista. Lisäksi mahdollisia epäsuoria vaikutuksia voivat olla hydrologiset muutokset ja rakentamisaikainen kiintoainekuormitus, mutta rakenteiden sijoittuminen Natura-alueen ulkopuolelle ja valuma-alueen alapuolelle suhteessa Natura-alueeseen rajoittavat näitä vaikutuksia.

Arvioinnin kohteena oleva hanke voi vaikuttaa erityisesti Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin; vähäisemmässä määrin luontotyyppeihin hydrologisten vaikutusten

kautta. Vaikutukset kohdistuvat pääosin Natura-alueen reunaosiin ja linnuston lentoreitteihin (muutto- ja ruokailulennot), mutta suoraa elinympäristöjen menetystä Natura-alueella ei synny. Arvioinnin mukaan luontotyyppien pinta-alan tai rakenteen ei arvioida heikentyvän, eikä suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin kohdistu merkittävää heikennystä.

Lintulajeihin kohdistuu lieviä häiriö-, este- ja törmäysvaikutuksia, mutta niiden ei arvioida merkittävästi heikentävän lajien esiintymistä Natura-alueella. Arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä erityisesti linnustotietojen ajantasaisuudessa, lajikohtaisessa käyttäytymisessä sekä tuulivoiman pitkäaikaisvaikutuksissa.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Vaikka kumulatiivinen törmäysriski ja välttelyvaikutus voivat erityisesti Viinamäen ja Kivimaan hankkeiden kanssa kasvaa linnustosuojeluperusteille, vaikutusten ei arvioida muodostuvan merkittäviksi. Erityisiä lieventämistoimenpiteitä suojeluperusteiden turvaamiseksi ei arvioinnissa katsottu tarpeelliseksi, eikä myöskään erillistä seurantaa ole arvioitu välttämättömäksi, koska merkittäviä heikentäviä vaikutuksia ei tunnistettu.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu hanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan alue on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon, vaan siinä on seuraavaksi käsiteltäviä puutteita.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Taulukko 3–1 kuvaa Nikkilänaavan Natura-alueen etäisyyksiä ympäröiviin tuulivoima-alueisiin ja hankkeisiin. Taulukon sisältö on päivitettävä vastaamaan hankkeiden etäisyyttä Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan Natura-alueeseen.
- Käytettyjen aineistojen ja menetelmien kuvausta tulee täydentää, jotta lähtöaineiston riittävyttä ja vaikutustenarvioinnin luotettavuutta voidaan arvioida.
- YVA-menettelyn linnustoa koskevaa aineistoa tulee hyödyntää kattavammin sekä tuoda tulokset selkeästi esiin arvioinnin päättelyketjuissa.
- Linnustoon kohdistuvien vaikutusmekanismien tunnistamista ja kuvausta tulee täydentää siten, että kaikki keskeiset vaikutusmekanismit, kuten este-, törmäys-, melu- ja visuaaliset vaikutukset sekä petolintujen saalistusalueiden muutokset, tunnistetaan ja kuvataan yksityiskohtaisesti.
- Vaikutusalueiden esittäminen tulee täydentää siten, että eri vaikutusmekanismien alueellinen ulottuvuus esitetään kartalla ja tarvittaessa määrällisesti.
- Linnustovaikutusten arviointia tulee täydentää siten, että Natura-alueen lajien käyttäytyminen, erityisesti ruokailu-, siirtymä- ja muuttolennot, kuvataan tarvittaessa kartalla. Arvioinnissa tulee tarkastella Natura-alueen ja ympäröivien alueiden välistä lintujen liikehdintää sekä Lakkasuo-hankkeen yhdessä muiden hankkeiden kanssa sijoittumista muuttoreille ja ravinnonhankinnan kannalta keskeisille alueille. Lisäksi kaakkurin ja muiden laajareviiristen lajien osalta vaikutukset tulee arvioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti olettaen, että ne voivat pesiä Natura-alueella.
- Yhteisvaikutusten arviointia tulee täydentää siten, että muiden tuulivoimahankkeiden vaikutukset esitetään kattavasti ja arvioidaan osana suojeluperusteita (esim. kaakkuri) kokonaisvaikutuksia.
- Vaikutusten merkittävyyden tulee perustua määrälliseen tarkasteluun, jossa suojeluperusteita esitetään kartalla arvio Natura-yksilöiden sijoittumisesta vaikutusmekanismien vaikutusalueelle, mitä peilataan Natura-tietolomakkeen parimääriin. Merkittävyyden arvioinnin tulee edetä aukottomana ja loogisena päättelyketjuna ilman perustelemattomia siirtymiä vaikutusmekanismeista johtopäätöksiin. Sinisuohaukan osalta vaikutusten merkittävyydestä on esitettävä lopullinen päätelmä.
- Mikäli merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin ei voida poissulkea, tulee lieventämistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus esittää suojeluperusteita sekä täydentää arviointia tarvittavalla seurannalla komission ohjeiden mukaisesti.
- Suojeluperusteita tarkastelun jälkeen tulee esittää uudelleen kokonaisarvio hankkeen vaikutuksista Natura-alueen koskemattomuuteen siten, että voidaan

luotettavasti arvioida täyttääkö hanke luonnonsuojelulain vaatimukset merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemisesta.

Arvioinnin toteuttamistapa

Käytetyt aineistot

Arvioinnissa lähtöaineistona mainittujen maastokartoitusten sijaintia, ajankohtaa, menetelmiä tai kohdentumista ei esitetä riittävän yksityiskohtaisesti, että sen riittävyttä tai relevanttiutta vaikutustenarvioinnin ja loppupäätelmien tueksi voidaan arvioida. Pelkkä viittaus liitteisiin ei ole riittävää, koska Natura-arvioinnin päättelyketjujen tulee olla läpinäkyviä ja katkeamattomia.

Arvioinnissa ei ole hyödynnetty asianmukaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tuotettua linnustoa koskevaa lähtöaineistoa. Arvioinnissa esitetystä poiketen maastohavainnot ja Natura-alueen yksilöistä on tehty, ja reviiritulkintoja on laadittu arviointiselostukseen muun muassa sinisuohaukan, kurjen ja palokärjen osalta. Lisäksi Musta-aavalla on havaittu kuuden teerikoiraan soidin 7.6.2023, mutta tätä tietoa ei ole huomioitu Natura-arvioinnissa. Tältä osin arviointi ei muodosta ajantasaisiin ja kattaviin lähtötietoihin perustuvaa kokonaisuutta.

Vaikutusmekanismit ja vaikutusalueet

Estevaikutuksen osalta arvioinnissa esitetään, ettei Natura-alueen lintujen muuttolentoihin liittyisi olennaisia riskejä, vaikka muuttoreitille sijoittuu useita olemassa olevia ja suunnitteilla olevia tuulivoima-alueita. Näistä aiheutuu este-, häiriö- ja törmäysvaikutuksia Natura-alueen lintuyksilöille. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että vaikka yksittäisten muuttolentojen törmäysriski ei välttämättä lisää kuolleisuutta merkittävästi, useiden hankkeiden muodostama kokonaisuus voi lisätä yhteisvaikutuksia ja siten este- ja häiriövaikutuksen merkitystä. Arviointia tulee tältä osin tarkentaa siten, että muuttolentoihin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kattavasti myös yhteisvaikutusten näkökulmasta.

Törmäysvaikutusten osalta arvioinnissa esitetään, että ilmajohdollinen sähkönsiirtovaihtoehto (SVE1) olisi vaikutuksiltaan merkityksellisen sijoituksessa 2,5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta. Karttatarkastelun perusteella etäisyys on kuitenkin noin 1,8 kilometriä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vaikutus jää todennäköisesti vähäiseksi etäisyyden sekä voimajohdon Natura-alueesta poispäin suuntautuvan sijoittumisen vuoksi.

Petolintujen saalistusalueiden menetyksen osalta vaikutusmekanismi on tunnistettu ainoastaan esimerkinomaisesti, eikä sitä ole kuvattu systemaattisesti. Vaikutusmekanismien sisältö, laajuus ja merkitys jäävät epäselviksi, eikä vaikutusalueita ole esitetty kartalla suojeluperusteita kohtaisesti. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että

saalistusalueiden muutokset ovat keskeinen vaikutusmekanismi erityisesti lajeille, jotka liikkuvat laajoilla alueilla, ja tämän vuoksi vaikutusmekanismien kuvausta ja vaikutusalueiden esittämistä on täydennettävä.

Meluvaikutukset on arvioinnissa tunnistettu, mutta niiden tarkastelu jää yleiselle tasolle. Vaikutusmekanismia ei ole kuvattu lajikohtaisesti eikä vaikutusalueita ole esitetty kartalla, mikä heikentää mahdollisuutta arvioida melun ulottuvuutta ja merkitystä Natura-alueelle. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että meluvaikutusten tarkastelua tulee täydentää sekä mekanismien kuvauksen että vaikutusalueiden esittämisen osalta.

Visuaalisia vaikutuksia (liike ja valaistus) ei ole arvioinnissa tunnistettu lainkaan vaikutusmekanismiksi. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että erityisesti avosoihin ja lintujen avoimiin elinympäristöihin kohdistuva hankkeen visuaalinen vaikutus voi vaikuttaa lajien käyttäytymiseen ja Natura-alueen käyttöön, minkä vuoksi myös tämä vaikutusmekanismi tulee tunnistaa ja arvioida.

Arvio vaikutuksista Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan Natura-alueen suojelutavoitteisiin

Natura-arvioinnin kohteena oleva toiminta ei ole Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaista toimintaa, koska Lakkasuo tuulivoimahankkeen toiminta voi heikentää Natura-alueen olemassa olevaa tilaa. Arvioinnin loppupäätelmä, Natura-alueen eheys ei vaarannu, ei ole tehtävissä esitetyillä tiedoilla, koska niihin sisältyy liikaa epävarmuutta.

Lupa- ja valvontavirasto ottaa pääosin kantaa Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyteen, kun Natura-arviointia on täydennetty tässä lausunnossa esitetysti. Natura-arvioinnissa esitetyn perusteella arvioitavana olevan hankkeen (vaihtoehdot VE1 ja VE2) merkittäviä vaikutuksia yhteen tai useampaan suojeluperusteeseen ei voida poissulkea.

Luontodirektiivin liitteen I luontotyypit

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arvioinnissa esitetyt johtopäätökset luontotyypeihin kohdistuvista vaikutuksista ja niiden merkittävyydestä ovat perusteltuja ja yhtyy arvioinnin johtopäätöksiin.

Lintudirektiivin liitteen I lajit ja alueella säännöllisesti esiintyvät muuttolinnut

Yleistä

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei tarkastelu perustu riittävässä määrin määrälliseen analyysiin eikä ajantasaiseen ja kattavasti hyödynnettyyn lähtöaineistoon. Komission

ohjeiden mukaisesti vaikutusten arvioinnin tulee perustua pääosin numeeriseen tarkasteluun, mutta arvioinnissa ei ole esitetty arviota siitä, kuinka monta Natura-yksilöä sijoittuu kunkin vaikutusmekanismin vaikutusalueelle suhteessa Natura-tietolomakkeella esitettyihin parimääriin.

Suojeluperusteet

Keltavästäräkkiin, pohjansirkkuun, teereen, palokärkeen, liron, kapustarintaan ja salassa pidettävään lajiin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja.

Palokärjen osalta YVA-menettelyn linnustaselvitystuloksia ei ole hyödynnetty asianmukaisesti, mikä johtaa ristiriitaisuuksiin arvioinnin ja lähtötietojen välillä.

Teeren osalta lähtöaineiston ja arvioinnin välillä on ristiriitoja erityisesti Musta-aavan soitimen osalta, joka on havaittu YVA-arviointiselostuksen maastonselvityksissä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo kuitenkin, että Natura-arvioinnin lähtöaineiston päivitys Musta-aavan soitimen osalta ei toisi muutosta merkittävyyden arviointiin johtuen lajin polygynisestä pariutumisstrategiasta ja hankkeen vaikutukset Natura-alueen teerelle jäävät todennäköisesti ei-merkittäviksi.

Suopöllön osalta arviointi rajoittuu törmäys- ja elinympäristövaikutuksiin eikä siinä ole käsitelty tuotannon aikaista melua, vaikka melun haitalliset vaikutukset pöllöille tunnetaan laajasti. Arviointia on täydennettävä tältä osin.

Suokukon ja jänkäkurpan osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että lähtöaineiston perusteella ne ovat todennäköisesti heikentyneessä tilassa Natura-alueella, mutta tätä ei ole huomioitu vaikutustenarvioinnissa. Iso Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aavan Natura-alueen ja Nikkilänaavan Natura-alueen välistä estevaikutusta on arvioitu vähäiseksi ilman numeerista perustelua. Myös tuotannon aikainen melu puuttuu tarkastelusta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suokukon ja jänkäkurpan todennäköisesti heikentyneen tilan vuoksi lisäheikennystä ei voida hyväksyä. Vaikutustenarviointia on täydennettävä näiltä osin.

Sinisuoaukan osalta arviointi sisältää olennaisen ristiriidan lähtöaineiston kanssa. Natura-arvioinnissa esitetään, ettei lajista ole havaintoja linnustonselvityksissä, vaikka Musta-aavalla on tehty havaintoja pesiväksi tulkitusta sinisuoaukasta. Tämä yksilö on tulkittava Natura-yksilöksi. Lisäksi arvioinnista puuttuu yhteenveto vaikutusten merkittävyydestä, minkä vuoksi arviointia on täydennettävä sekä lähtöaineiston että merkittävyyden loppupäätelmän osalta.

Kaakkurin osalta Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että laji on lähtöaineiston perusteella todennäköisesti heikentyneessä tilassa Natura-alueella, mutta tätä ei ole huomioitu arvioinnissa. Arvioinnissa esitetty käsitys pesimäympäristön puuttumisesta Natura-alueella on a) hatara, sillä Hoikkasuolla sijaitsee pesintään soveltuva rimmikko; sekä b) irrelevantti, koska varovaisuusperiaatteen ja tietolomakkeen parimäärän nojalla kaakkurin pitää olettaa pesivän Natura-alueella ja sen parimäärän säilyvän pitkällä tähtäimellä. Kaakkurin tiedetään liikkuvan ruokailulenkoilla jopa kymmenien kilometrien etäisyydelle

(ks. Korpimäki V-M, Suopajärvi, M. 2024. *Martimojärven kaakkurit*. Sirri 49 vsk.), ja Hoikkasuolta etäisyys merialueelle mahdollistaa ruokailulentojen ulottumisen hankkeen vaikutusalueelle. Arvioinnissa tunnistetut törmäys- ja estevaikutukset on kuvattu ”suhteellisen merkityksettömiksi”, ilman tarkempaa perustelua (esim. vertailutarkastelu tai numeerinen arvio). Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kaakkurin todennäköisesti heikentyneen tilan vuoksi lisäheikennystä ei voida hyväksyä. Vaikutustenarvioinnin, vaikutusten merkittävyyden arvioinnin sekä todennäköisten lievennystoimien suunnittelun ja seurannan osalta arviointia on täydennettävä.

Kurjen osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että laji on lähtöaineiston perusteella heikentyneessä tilassa, koska havaittu parimäärä (ei havaintoja) on pienempi kuin Natura-tietolomakkeella esitetty. Tästä huolimatta arvioinnissa on esitetty, että hankkeella ei olisi riskiä lajille, koska mahdolliset menetykset korvautuisivat uusilla yksilöillä maanlaajuisesti vahvistuneen kurkikannan vuoksi. Johtopäätös on ristiriidassa lähtöaineiston kanssa, eikä ole perusteltavissa tilanteessa, jossa lajin ei havaita pesivän alueella: kuinka alueella pesimättömän kurjen pesäpaikat voisivat korvaantua? Arvioinnissa esitetty, muualla tehty havainto kurkien liikkumisesta tuulivoima-alueiden läpi ei yksin riitä poistamaan törmäysriskiä, erityisesti kun Natura-alueella tarkasteltavien yksilöiden määrä on pieni ja niiden liikkuminen pesimäalueella on laajaa. Törmäysriskin arvioinnissa hyväksytään korkea väistöprosentti, mutta hitaasti lisääntyvillä suurilla linnuilla yksittäisetkin törmäykset säännöllisesti tapahtuessaan voivat pitkällä aikavälillä olla merkittäviä Natura-alueen parimäärän kannalta. Arviointia on täydennettävä siten, että lähtöaineistoon ja vaikutustenarviointiin liittyvät ristiriidat korjataan, merkittävien vaikutusten luotettavaksi poissulkemiseksi.

Lieventävät toimenpiteet ja seuranta

Mikäli Natura-arvioinnin täydentämisen yhteydessä huomataan, että johonkin suojeluperusteeseen kohdistuvaa merkittävää heikentymistä ei pystytä poissulkemaan, on vaikutuksia lievennettävä konkreettisin, todistetusti tehokkain ja suojeluperustekohtaisesti määritellyin toimin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ainakin kaakkuriin kohdistuvia vaikutuksia on todennäköisesti lievennettävä. Natura-arvioinnissa vaikutukset arvioidaan suojeluperustekohtaisesti ensin ilman lieventävää toimenpidettä ja sitten sen kanssa. Euroopan komissio¹ on antanut ohjeita lieventävien toimenpiteiden kuvaamiseen, vaikutusten arvioimiseen ja lieventämiseen liittyvään seurantavelvoitteeseen. Arvioinnissa on lähtökohtaisesti pyrittävä määrälliseen vaikutusten arviointiin, mikä mahdollistaa lieventämisen vaikutuksen osoittamisen.

Jos vaikutusten lieventäminen Natura-arvioinnissa on välttämätöntä, ei seurantasuunnitelman esittämistä voida jättää myöhempään ajankohtaan vaan sen on

---

¹ Komission tiedonanto 2018. Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö - Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. C(2018) 7621 final, Bryssel 21.11.2018; Komission tiedonanto 2021. Natura 2000 -alueisiin liittyvien suunnitelmien ja hankkeiden arviointi - Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa koskevat menetelmäohjeet. C(2021) 6913 final, Bryssel 28.9.2021.

sisällyttävä Natura-arviointiin. Seuranta kohdennetaan niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä eli seuranta on suojeluperustekohtaista. Seurantasuunnitelman tulee sisältää hypoteesit eli seurannan odotetut tulokset. Seuranta vastaa kysymykseen, olivatko seurannan tulokset hypoteesin mukaisia. Seurantasuunnitelman tulee lisäksi sisältää riittävät kontrollit sen varmistamiseksi, mikä on suunnitellun toiminnan vaikutusta ja mikä jonkin muun, yleisemmän tekijän aikaansaamaa. Lieventämiseen liittyvällä seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16).

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Natura-arviointia ei ole kaikilta osin laadittu asianmukaisella tavalla, joten se ei anna edellytyksiä sulkea pois Iso Saarisuo – Hoikkasuo – Musta-aavan Natura-alueeseen kohdistuvia merkittävästi heikentäviä vaikutuksia. Arvioinnissa esitettyjen tietojen perusteella on mahdollista, että Lakkasuo tuulivoimahankkeen toiminta aiheuttaa merkittävää heikentymistä Natura-alueen suojeluperusteille vaihtoehdoissa VE1 ja VE2.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Antti Pöllänen ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

3 Maksuasiat

Suoritemaksu on 1245 euroa.

Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 15 työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Tiedoksi

Fortum Oyj
kirjaamo@metsa.fi
kirjaamo.lappi@elinvoimakeskus.fi

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/54086/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/54086/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Pöllänen Antti 11.06.2026 10:03

Ratkaisija Juutinen Riikka 11.06.2026 10:05